

KILÁTÓ

LENGYEL JÓZSEF

ÉL MÉG KOVÁCS JÁNOS*

A „jubileumi kampány” szabályos, két aláírással és kivétel nélkül pecséttel el látott meghívóitól kedvetlenül, a „történelmi szükségszerűség” véletlenein töprengtem, amikor egy levél jött a Kis-Kováctól, a magyar katonától, akinek 1917. és 1919. nem kampány, hanem életének értelme volt, és ami ennél több: maradt.

A kérdésre „Milyen ember Lenin?” Kis-Kovács János ezelőtt ötven évvel így felelt: „Tornyos eszű ember.”

De ennél is fontosabb és nekem új tanulság a levél, melyet elévült címemre küldött, a hivatalos rendtartás szerint nem is „felelős” címzettnek. Íme a levél:

„Bocsásson meg, hogyha talán nem is rám tartozó kéréssel zavarom, de az elvtársak kívánságának engedve — bátorkodom — a Kárpáti Tiszaháton élő, tizenkilences volt vöröskatonák óhaját (sajátomat is beleértve) Lengyel elvtársnak elmondani. — Mi itt a Kuruczok földjén élők, veterán kommunisták Beregszászon járási múzeumot szerveztünk — azzal a céllal, hogy az utókor számára megörökítsük mindazt, ami területünkön a forradalmi mozgalmat jelenti. A Magyar Tanácsköztársaság 49. kikiáltásának évfordulójára múzeumunkban kiállítást rendeztünk azokból az anyagokból, amit már eddig is összegyűjtöttünk, pl.: a megyei direktorium megjelent okmányai, a népbiztoságok rendeletei és több mint száz vöröskatonára fényképeiből. Ez a munka tovább folyik. Kibővített anyaggal már készülünk Tanács Magyarország kikiáltásának 50. évfordulójára. Jó lenne, ha a Magyar Szocialista Munkás és Paraszt Párt kissé felfigyelne ránk! Minden vágyunk, hogy Kun Béla volt vöröskatonái, akik a Kárpáti Tiszaháton élnek még, Tanács Magyarország kikiáltásának 50. éves jubileumát együtt ünnepelhetnénk a Magyarországi elvtársakkal. Területünkön ma is élnek volt direktóriumi tagok, Beregszászon éppen úgy, mint Munkácson. Élnek még az ungvári vöröskatonák közül olyanok, akik annak idején a vasúti vashidat védték a csehek ellen. — Itt él Gábor Mózes, a Budapesti Nemzetközi Vörösgyalogezred volt politikai megbízottja is. Hiba lenne, ha az illetékesek ezekről a harcosokról megfeledkeznének! — Lengyel elvtárs, mint 19-es és veterán kommunista segítsen nekünk, hogy vágyunk teljesüljön — annál is inkább, mert a következő évtized a földszinéről bennünket is eltakar.

Szeretettel üdvözlö Kun Béla volt vöröskatonái nevében, elvtársi tisztelettel a

Kis-Kovács.

Kelt Beregszász, 1968. okt. 18-án.”

Szabálytalan levél. Nem az illetékes szervnek írta. — Szabálytalan továbbá, mert Kun Béla katonájának nevezi magát, jóllehet tudta és nyilván ma is tudja, hogy a hadügyminisztert akkor Böhm Vilmosnak hívták... Manapság már aligha követnek el ilyen „illetékességi tévedést”. — De ilyen levélíró is kevés van már, aki pecsétellen levél erejében is bízik.

Kis-Kovács János törhetetlensége tiszta forrás, amely az ember sorsán-jövőjén töprengők elnémult és szomszúságtól szikkadt ajkához emeli az italt, melytől feléled az emberiség közlegényeiben, a mindhalálig és a halálon túl is élő hűségbe vetett hit, a remény, hogy az embernek élni s bízni érdemes. Kell ma ez a remény.

* Lengyel József írása eredetileg a Népszabadság 1968. nov. 24-i számában jelent meg. Az író hozzájárulásával közöljük újra. (A szerk.)